

Met isoleren zit je altijd goed

Isolatieavond Welgelegen

20 maart 2024

Welkom en introductie

Arjan van der Plas

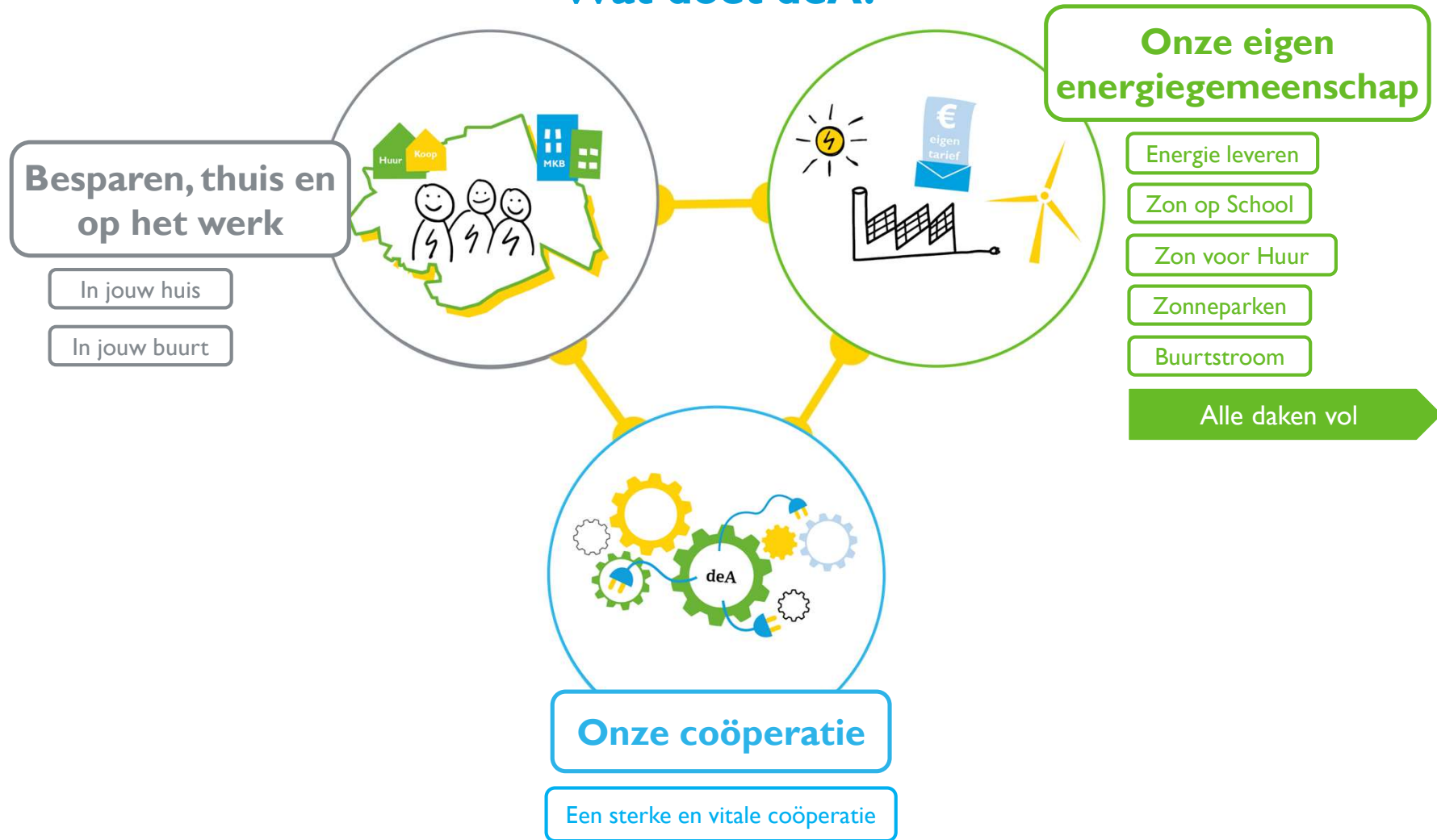

Wie is deA?

Waarom deze informatieavond over isoleren?

Wat doet deA?

Programma informatieavond

1	Welkom	Arjan van der Plas deA
2	Waarom en wat isoleren?	Arjan van der Plas deA
3	Isoleren: Wat zijn de mogelijkheden?	Kevin Malak deA
4	Ventileren	Kevin Malak deA
5	Wat kan je nog meer doen?	Kevin Malak deA
6	Transitievisie warmte	Arjan van der Plas deA
7	Vragen en afronding	Arjan van der Plas deA

Gasverbruik

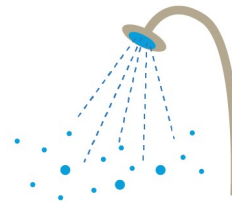
1 m³ gas is... 1 uur

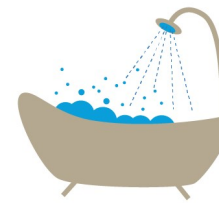
6 maaltijden

20 min

1 bad

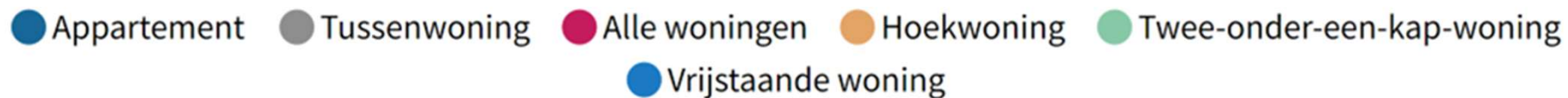
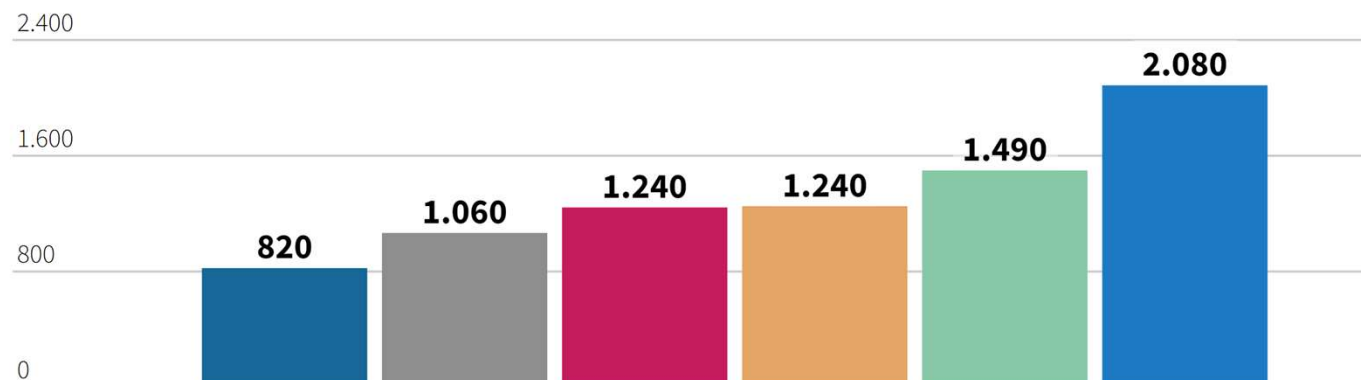
1 m³ gas is gemiddeld € 1,45 per m³

Gemiddeld gasverbruik

Gemiddeld gasverbruik naar woningtype (temp. gecorrigeerd)

Apeldoorn, m3

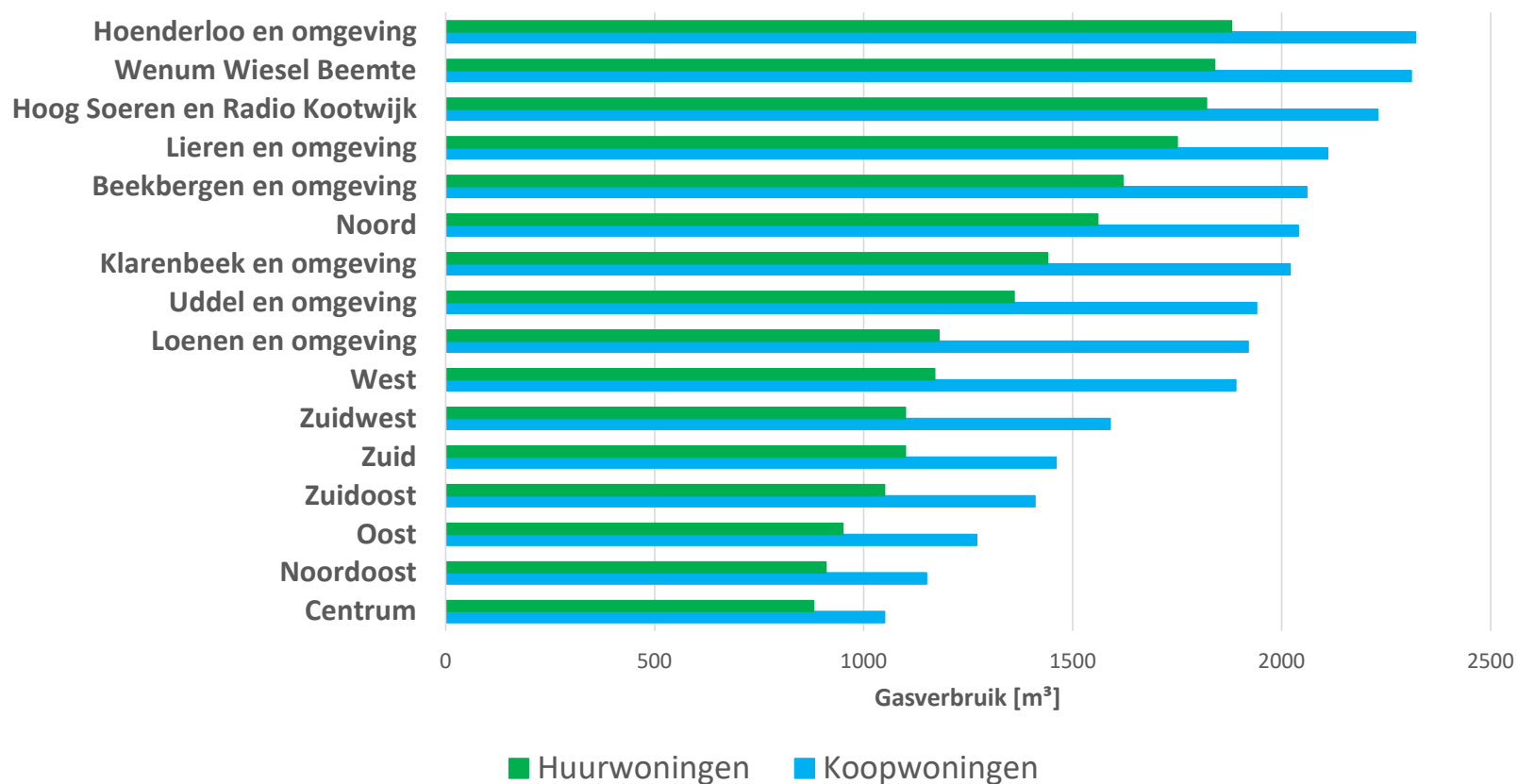

Bron: CBS Energieverbruik | 2022

Gemiddeld gasverbruik

Gemiddeld jaarlijks aardgasverbruik gemeente Apeldoorn

2021 | temperatuurgecorrigeerd

Gemiddeld elektriciteitsverbruik

# bewoners	kWh per jaar
1	1.825
2	2.860
3	3.400
4	3.930
5	4.180
gemiddeld	2.832

Bron: Milieucentraal/RVO

Grofweg: Meer mensen = meer apparaten

1 kWh stroom is... **33 uur**

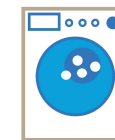
13 uur

166 uur

1,5 x 60 °C

Gemiddeld elektriciteitsverbruik

1 kWh stroom is... 33 uur

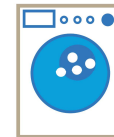
13 uur

166 uur

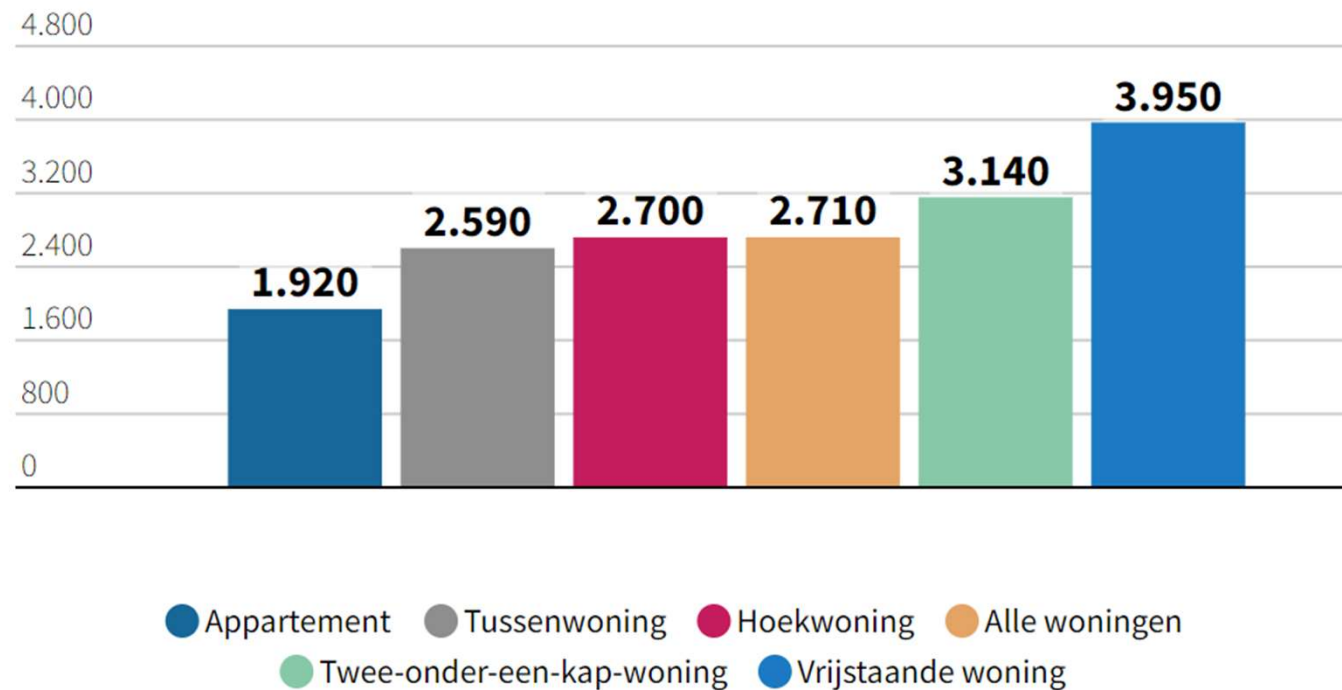

1,5 x 60 °C

Gemiddeld elektriciteitsverbruik

Gemiddeld elektriciteitslevering naar woningtype Apeldoorn, kWh

Bron: CBS Energieverbruik | 2022

Verduurzamen: Waar begin je?

**Stap 1
Isoleren**

**Stap 2
Ventileren**

**Stap 3
Duurzaam
opwekken,
Opslaan**

**Kan in een aantal
situaties parallel met
stap 1 en 2**

**Stap 4
Duurzaam
verwarmen**

Voorgaande stappen zijn sterk van invloed op de keuze hoe en waarmee je je huis gaat verwarmen.

Bij duurzame opwek rekening houden met wat er in de toekomst aan elektrische energie nodig is.

Denk aan een warmtepomp en elektrisch rijden.

```
graph TD; A[Totaal energieverbruik] --- B[Gasverbruik]; A --- C[Elektrisch verbruik];
```

Totaal energieverbruik

Gasverbruik

Elektrisch verbruik

Verdeling energieverbruik

Gasverbruik

%?

Elektrisch verbruik

%?

Verdeling energieverbruik

Gasverbruik

Elektrisch
verbruik

80%

20%

Waarom en wat isoleren?

Kevin Malak

Waarom isoleren?

- Minder kou en tocht
- Lagere energierekening
- Comfortabeler in huis
- Minder impact energieprijzen
- Klaarmaken voor de toekomst
- Voorbereiden op andere vormen van verwarmen
- Minder CO₂-uitstoot
→ Milieuvoordeel

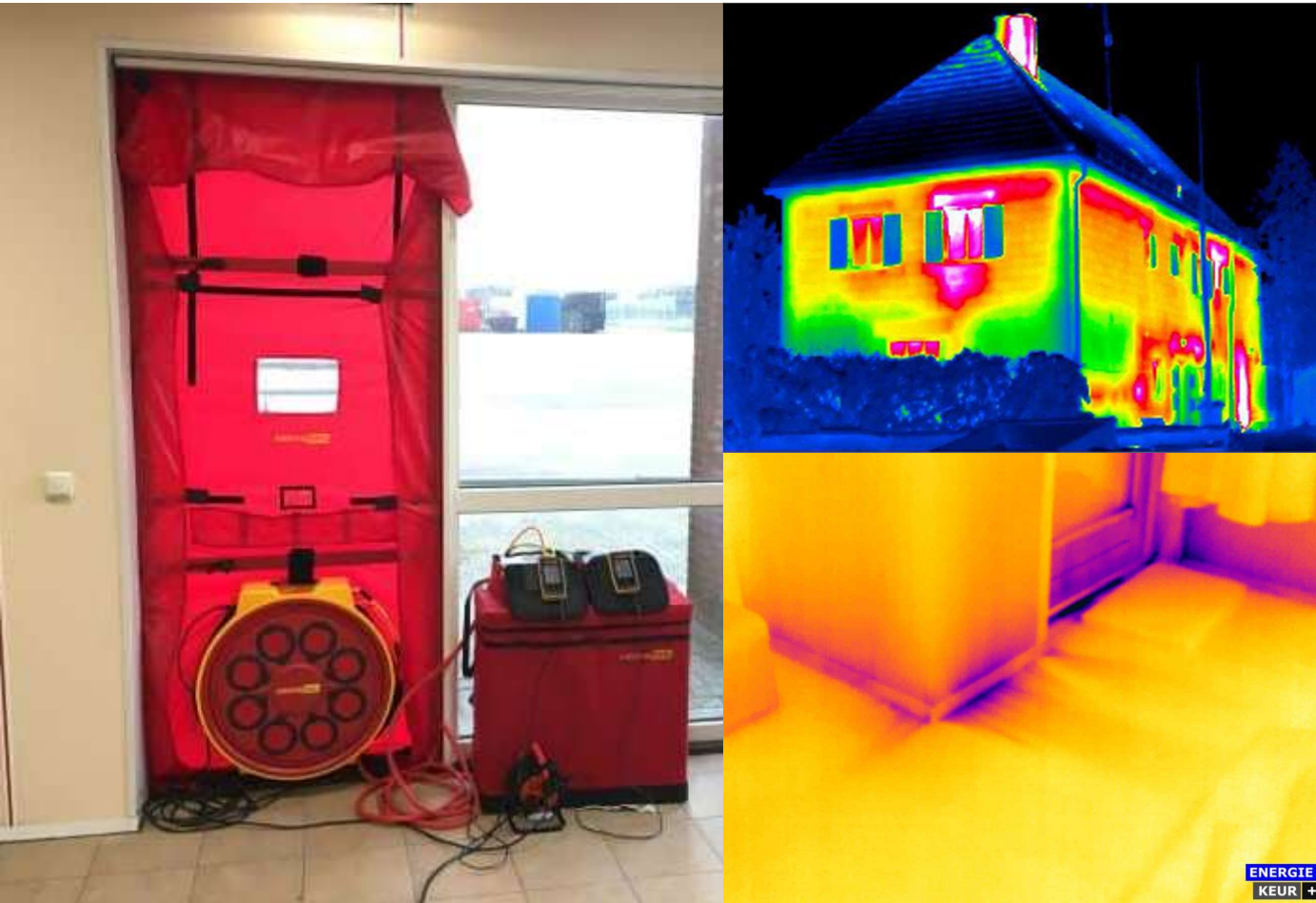
Is jouw isolatie op orde?

Top 6 warmteverliezen in de gemiddelde woning

1. Dak
2. Muren
3. Ventilatie
4. Ramen
5. Vloer
6. Koudebruggen

Is jouw isolatie op orde?

- Thermografisch onderzoek (warmtebeeld)
- Blowerdoortest

- Warmtewandeling van deA
- Leen een warmtecamera!

Wat kun je doen?

Van veel impact naar weinig impact

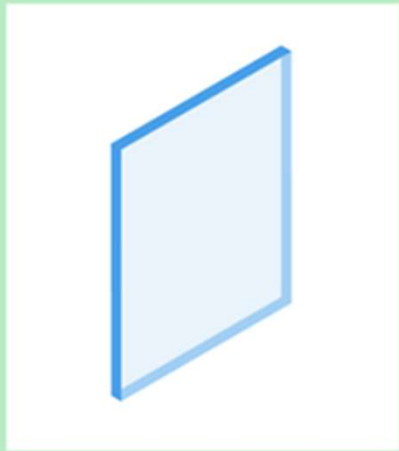
- Glas
- Spouw
- Dak
- Vloer
- Overige maatregelen

Wat is isolerend glas?

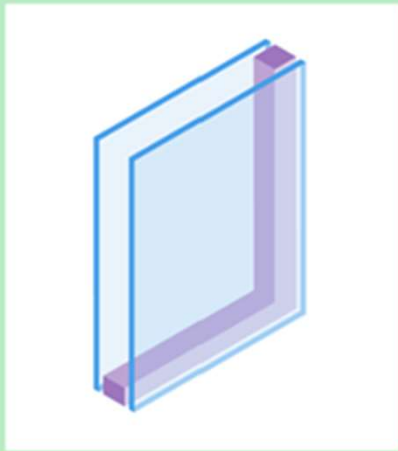
Welk glas heeft u in huis?

ENKEL GLAS

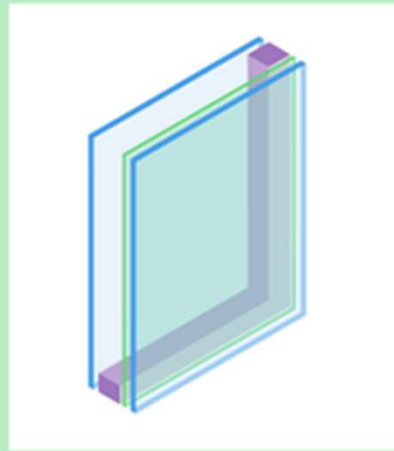
Isoleert niet ± 5 mm dik
1 glasplaat

DUBBEL GLAS

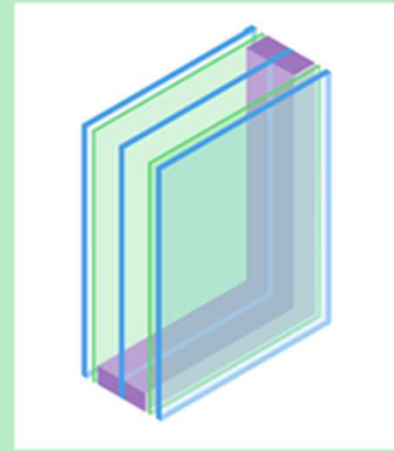
Isoleert matig ± 18 mm dik
2 glasplaten

HR++ GLAS

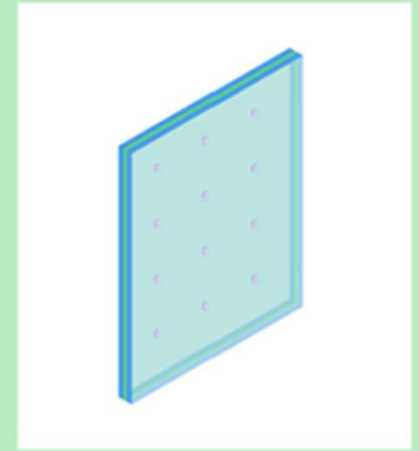
Isoleert goed ± 24 mm dik
2 glasplaten met HR-coating en
isolerend gas tussen de platen

TRIPLE GLAS

Isoleert zeer goed ± 37 mm dik
3 glasplaten met HR-coating en
isolerend gas tussen de platen

VACUÛMGLAS

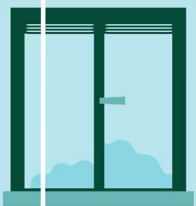

Isoleert zeer goed ± 8 mm dik
2 glasplaten met HR-coating met
vacuüm en bijna onzichtbare afstands-
houdertjes (de puntjes) tussen de platen

Wat is isolerend glas? Welk glas heeft u in huis?

**HEB JIJ DUBBEL GLAS OF HR GLAS?
DOE DE TEST EN HERKEN HET ZELF!**

Bij 2 glasplaten in je kozijn heb je dubbel glas of HR glas.

Wil je weten welke van de twee je hebt?

Houd een lucifer of aansteker 5 - 10 cm naast je ruit en let op de vlammetjes in de ruit.

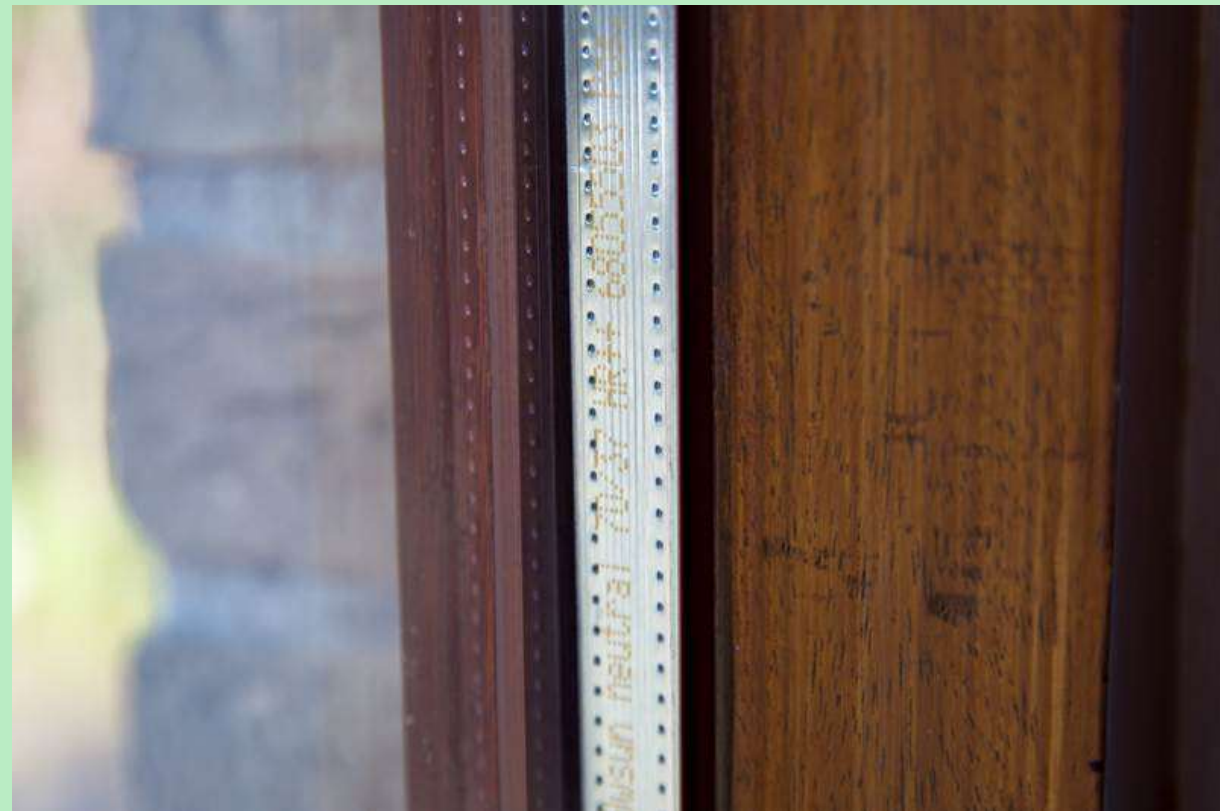

Heeft het 2e of 3e vlammetje een blauw of roze gloed? Je hebt dan HR glas!

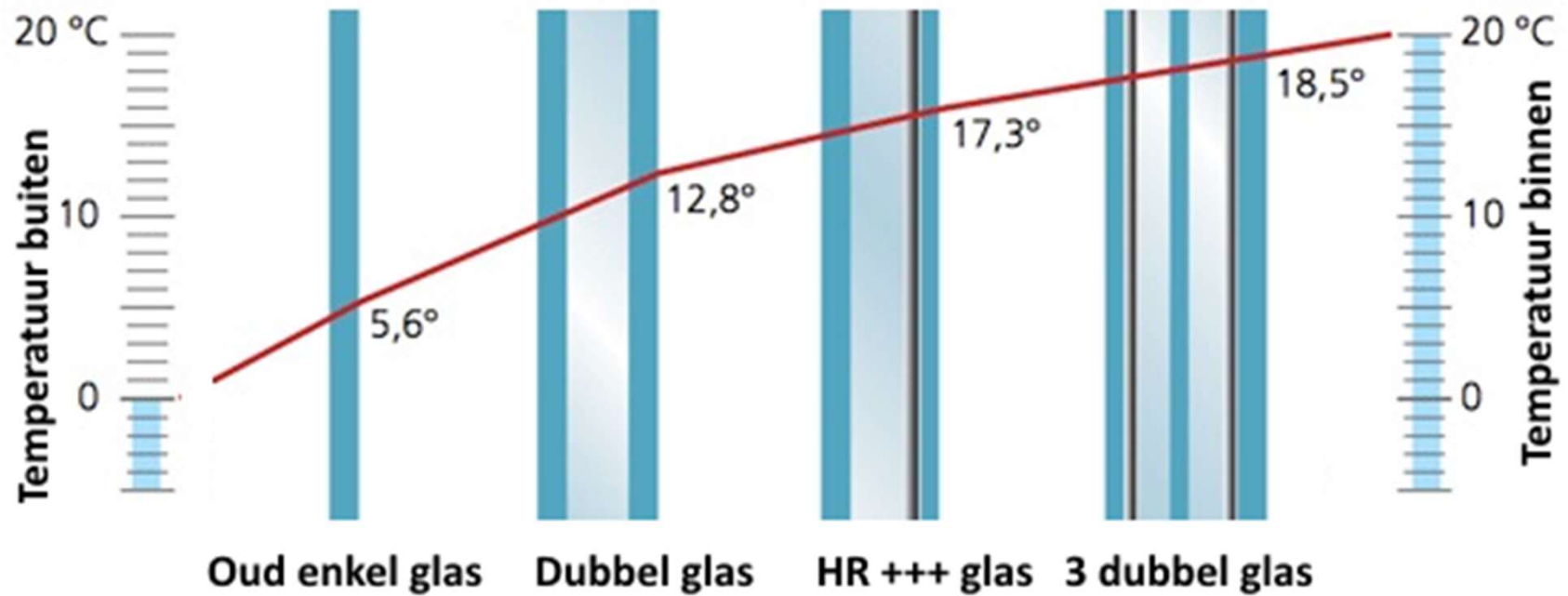
HR GLAS HEEFT EEN ISOLERENDE COATING MET GAS TUSSEN HET GLAS WAARDOOR JE ENERGIE BESPAART!

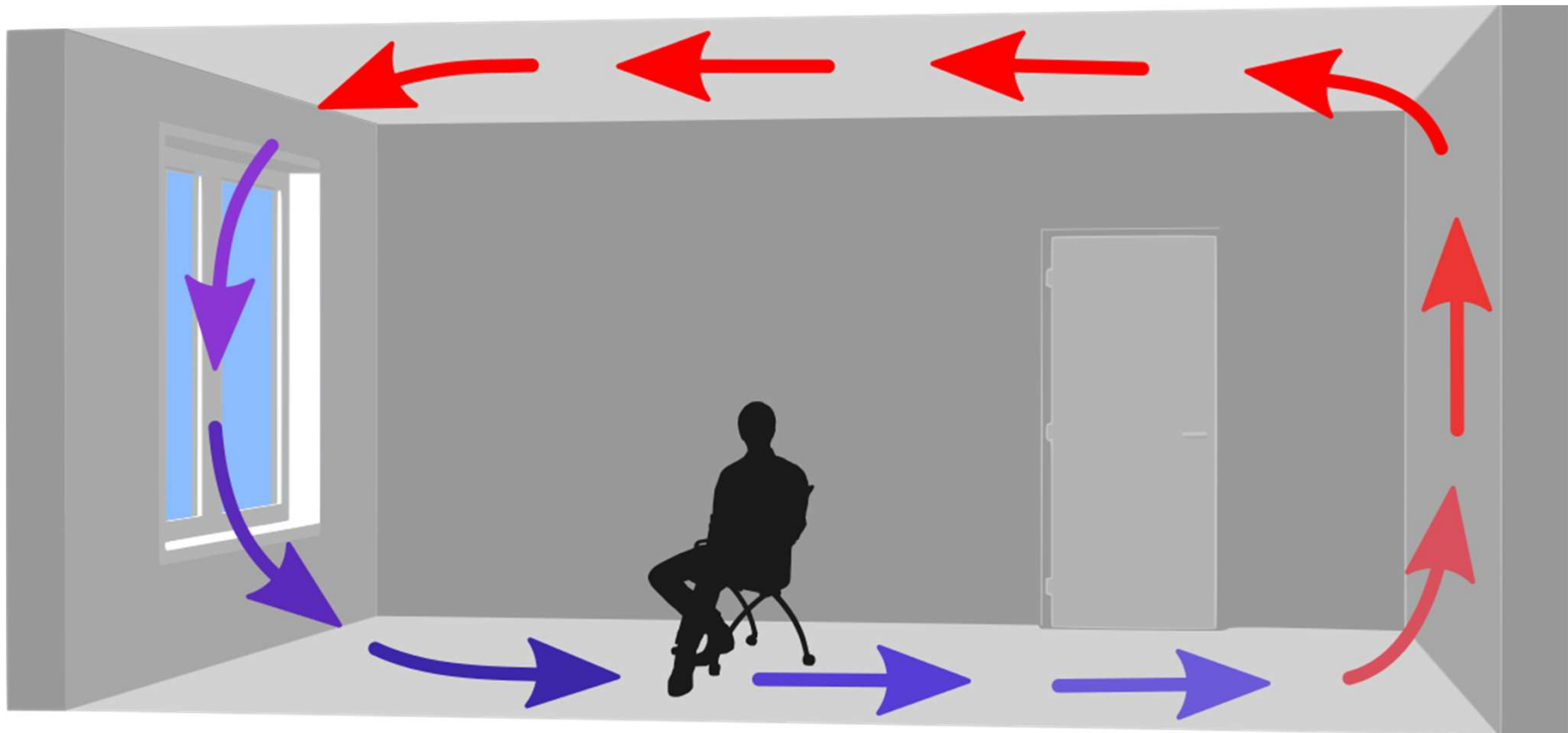
Hebben de vier vlammetjes dezelfde kleur? Dan heb je dubbel glas.

Isolatieactie: Koudeval

Isolatieactie: Koudeval

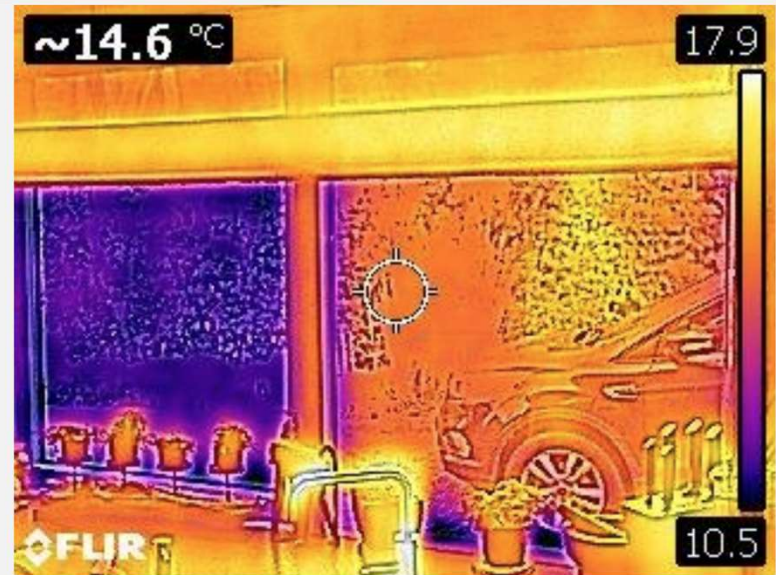
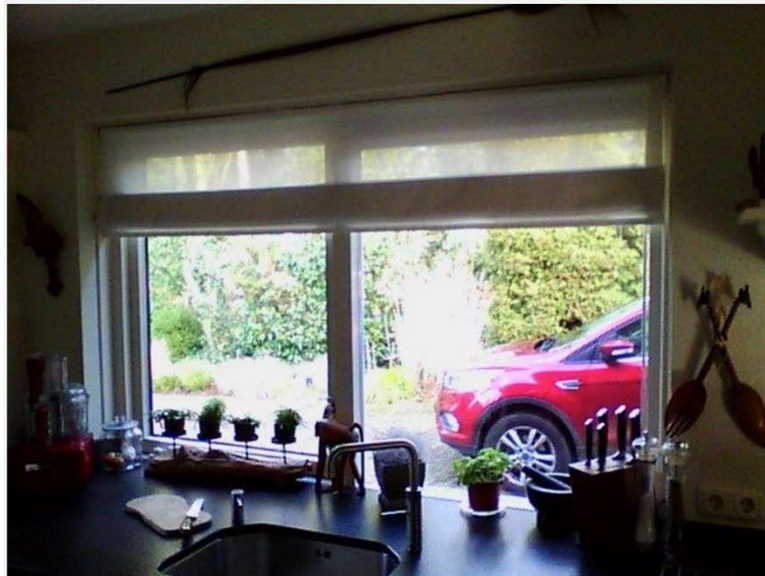
Warmtebeelden glasisolatie

Links HR++ en rechts HR

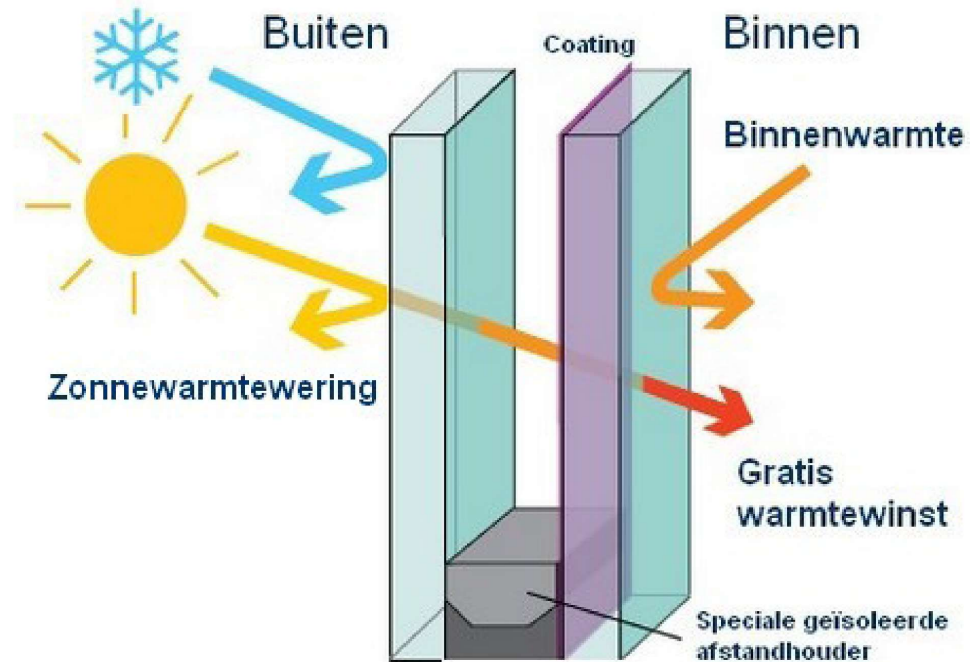
Isolatieactie: glasisolatie

Links HR en rechts HR++

Wat is dubbelglas?

glasisolatie

**Gasprijs
€1,45**

Glasisolatie

Kosten voor het plaatsen van HR++ dubbelglas in huidige kozijnen

	Kosten	Subsidie	Je betaald netto
Tussenwoning	€ 3.800	€ 900	€ 2.900
Hoekwoning	€ 4.000	€ 1.000	€ 3.000
Vrijstaande woning	€ 6.000	€ 1.400	€ 4.600

Bron: Milieucentraal

Gasprijs
€1,45

Isolatieactie: glasisolatie

HR ++ bespaart gas

	Jaarlijkse besparing Enkel glas naar HR++	Tvt indicatie	Jaarlijkse besparing Dubbel glas naar HR++	Tvt indicatie
Tussenwoning	240 m3 (€ 348)	8 jaar	65 m3 (€ 95)	30 jaar
Hoekwoning	260 m3 (€ 377)	8 jaar	70 m3 (€ 102)	30 jaar
Vrijstaande woning	370 m3 (€ 537)	8 jaar	100 m3 (€ 145)	30 jaar

Bron: Milieuentraal

Glasisolatie

Subsidie
per m²

	Subsidie per m ²
HR++ glas	€ 23
Triple glas	€ 65,50

Bron: rvo.nl

Voorwaarden

- **Minimaal 8 m²**
- **Maximaal 45 m²**

Glasisolatie

Vuistregels

- **Kies voor HR++ glas als dat past in je huidige kozijnen**
- **Moeten de kozijnen vervangen worden dan wordt triple glas interessant**
- **Begin met het aanpakken van ramen in verwarmde ruimtes**

**Gasprijs
€1,45**

Glasisolatie

Kosten voor het plaatsen van triple glas in nieuwe kozijnen

	Kosten	Subsidie	Je betaald netto
Tussenwoning	€ 18.000	€ 2.700	€ 15.300
Hoekwoning	€ 19.000	€ 2.800	€ 16.200
Vrijstaande woning	€ 27.000	€ 4.000	€ 23.000

Bron: Milieucentraal

Spouwmuurisolatie

Een betere spouw

Kenmerken

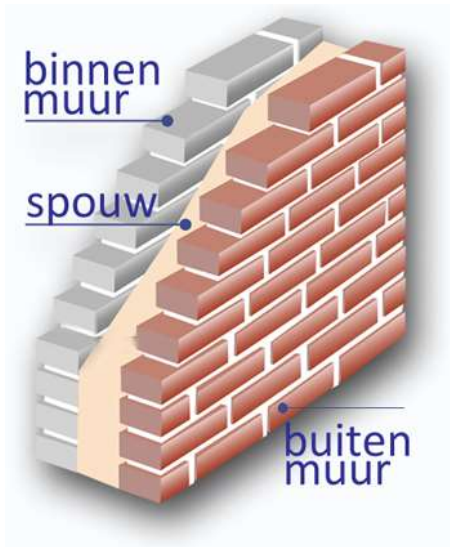
- Relatief goedkope maatregel met korte terugverdientijd
- Spouwmuurisolatie kan je niet zomaar zelf aanbrengen
- Verschillende materialen mogelijk, ieder met voor en nadelen
- Natuurvrij: er moet gewerkt worden volgens SMP

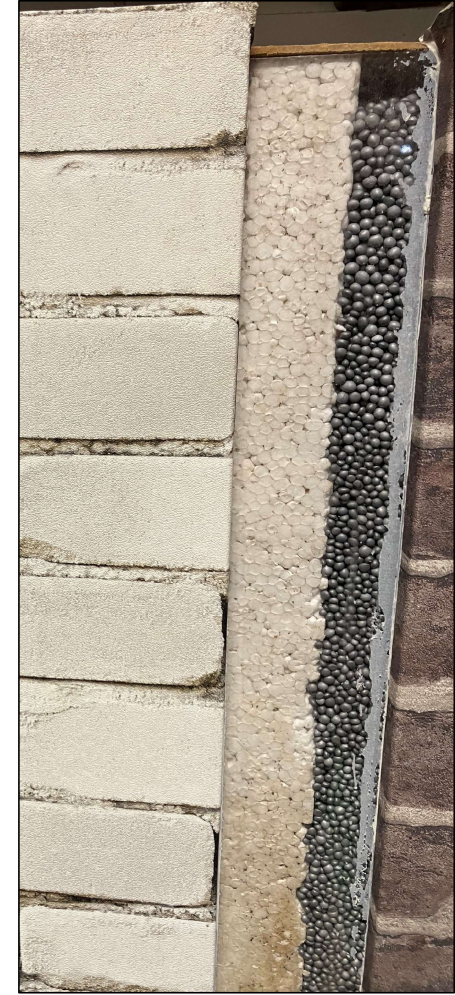
Indeling bouwjaar vanuit isolatieperspectief

Vanuit isolatieoogpunt onderscheiden we de volgende bouwjaren:

- Bouwjaar voor 1925: niet geïsoleerd en **geen spouw**.
- Bouwjaar 1925 tot 1975: niet geïsoleerd en wel **maar lege spouw**.
- Bouwjaar 1975 tot 1983: matige spouwmuur- en dakisolatie. Isolatie dikte onder de 4 cm.
- Bouwjaar 1983 tot 1992: overal *matige* isolatie. Isolatie dikte tussen de 5/7 cm.
- Bouwjaar 1992 tot 2000: overal *goede* isolatie. Isolatie dikte tussen de 8/12 cm.
- Bouwjaar vanaf 2000: goede tot *zeer goede* isolatie. Isolatie dikte tussen de 13 cm of dikker.

Spouwmuurisolatie laten bijvullen

Gasprijs
€1,45

Spouwmuurisolatie

Spouwmuurisolatie bespaart gas

	Jaarlijkse besparing Geen isolatie naar isolatie	Kosten	Subsidie	Terugverdientijd	Ga0
Gemiddelde hoekwoning	400 m ³ (€ 580)	€ 2.350	€ 700	< 3 jaar	
Gemiddelde tussenwoning	180 m ³ (€ 261)	€ 1.100	€ 310	< 4 jaar	
Gemiddelde Vrijstaande woning	600 m ³ (€ 900)	€ 3.500	€ 1.000	< 3 jaar	

Bron: Milieucentraal

Dia 36

Ga0 Toevoegen: kosten natuurvrij maken. enkele honderden euro's. schatting nog uitzoeken.
Gastgebruiker; 2023-11-02T08:49:30.268

Spouwmuurisolatie

Spouwmuurisolatie bespaart gas

	Subsidie per m ²	Mogelijk bonus*
Spouwmuurisolatie	€ 4	€ 1,50

Voorwaarden

- Minimaal 10 m² (€ 40)
- Maximaal 170 m² (€ 1.650)

*bonus wanneer duurzaam biobased materiaal wordt gebruikt

Bron: rvo.nl

Dakisolatie

Een warmer huis

Kenmerken

- Je verliest de meeste warmte van je huis via het dak, zelfs als je boven niet verwarmd
- Dakisolatie kan je ook zelf plaatsen
- Verschillende materialen mogelijk, ieder met voor en nadelen
  - Glaswol
  - PUR
  - Cellulose
  - Isolatiefolies

Dakisolatie bespaart veel gas

Dakisolatie

Een warmer huis

Isoleren van binnenuit

Makkelijk en minder kostbaar, je verliest ruimte in je woning

Isoleren van buiten

Heb je nieuwe dakpannen nodig of ga je het dak renoveren, dan wordt isoleren van buiten interessant

Zoldervloer isoleren

Kom je nooit op zolder en heb je geen open verbinding naar zolder toe? Dan is de zoldervloer isoleren ook een goede optie

**Gasprijs
€1,45**

Dakisolatie

Een warmer huis

Dakisolatie bespaart gas

	Jaarlijkse besparing Geen isolatie naar dakisolatie	Kosten	Subsidie	Terugverdientijd
Gemiddelde tussenwoning	400 m3 (€ 550)	€ 5.400	€ 1.600	< 7 jaar
Gemiddelde Hoekwoning	420 m3 (€ 600)	€ 5.700	€ 1.700	< 7 jaar
Gemiddelde Vrijstaande woning	700 m3 (€ 1000)	€ 9.000	€ 2.700	< 7 jaar

Bron: Milieucentraal

Dakisolatie

Subsidie
per m²

Dakisolatie bespaart gas

	Subsidie per m ²	Mogelijk bonus*
Dakisolatie	€ 15	€ 5

Voorwaarden

- Minimaal 20 m² (€ 300)
- Maximaal 200 m² (€ 7.000)

*bonus wanneer duurzaam biobased materiaal wordt gebruikt

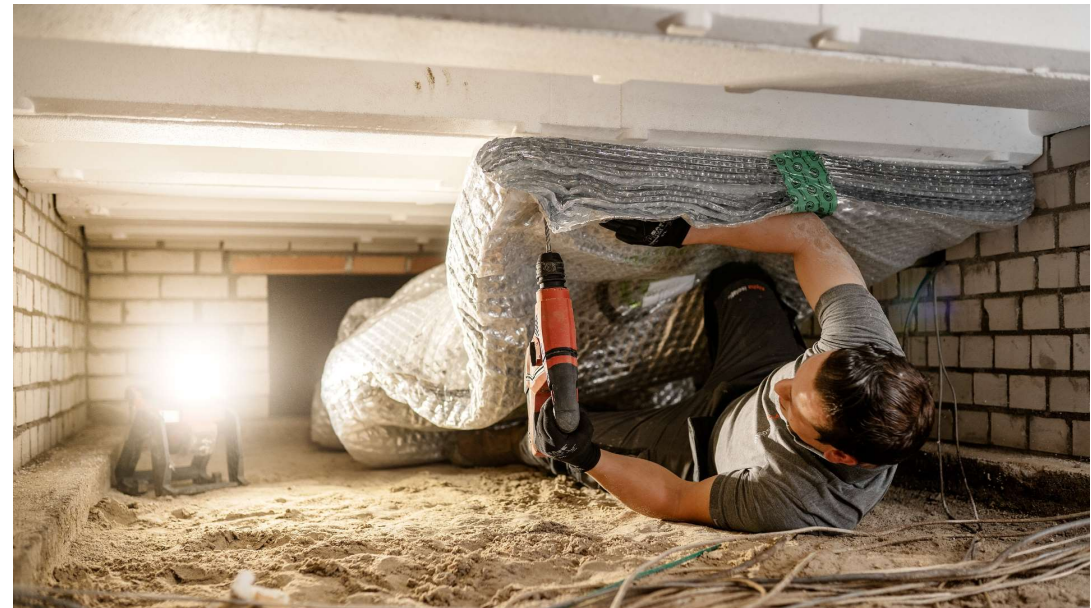
Bron: rvo.nl

Vloerisolatie

Warmere voeten

Kenmerken

- Vloerisolatie levert relatief de minste besparing op
- Een geïsoleerde vloer draagt relatief goed bij aan de warmte ervaring van de bewoner
  - Koude voeten zijn niet lekker

Vloerisolatie

Warmere voeten

- **Heb je een kruipruimte?**

Er is minimaal 35 cm ruimte nodig voor isolatie, anders bodem isoleren

- **Geen kruipruimte?**

Er bestaan andere oplossingen

Gasprijs
€1,45

Vloerisolatie

Warmere voeten

Vloerisolatie bespaart gas

	Jaarlijkse besparing Geen isolatie naar vloerisolatie	Kosten	Subsidie	Terugverdientijd
Gemiddelde tussenwoning	80 m3 (€ 120)	€ 1.950	€ 530	< 12 jaar
Gemiddelde hoekwoning	130 m3 (€ 190)	€ 2.050	€ 550	< 8 jaar
Gemiddelde vrijstaande woning	250 m3 (€ 360)	€ 3.800	€ 1000	< 8 jaar

Bron: Milieucentraal

Vloerisolatie

Subsidie
per m²

Vloerisolatie bespaart gas

	Subsidie per m ²	Mogelijk bonus*
Vloerisolatie	€ 5,50	€ 2
of Bodemisolatie	€ 3	€ 1

Voorwaarden

- Minimaal 20 m²
- Maximaal 130 m²

*bonus wanneer duurzaam biobased materiaal wordt gebruikt

Bron: rvo.nl

Wat kan je nog meer doen?

Panelen isoleren

Het is de moeite waard om (oude) panelen ook te isoleren

Subsidie hiervoor is mogelijk

Deuren isoleren

Deuren met enkelglas zijn grote warmtelekken

Deuren die niet goed afsluiten zijn grote warmtelekken

Geïsoleerde deuren bestaan, hier is subsidie voor mogelijk

Kleinere isolerende maatregelen

Isoleren

- Radiatorfolie
- Brievenbusborstel / Brievenbusklep
- Deurdranger / Deurdorpel / Deurveer
- Gordijnen / Raambekleding
- Tochtstrips
- Acrylaatkit
- Buisisolatie
- Vloerkleed / Tapijt / Vloerbedekking

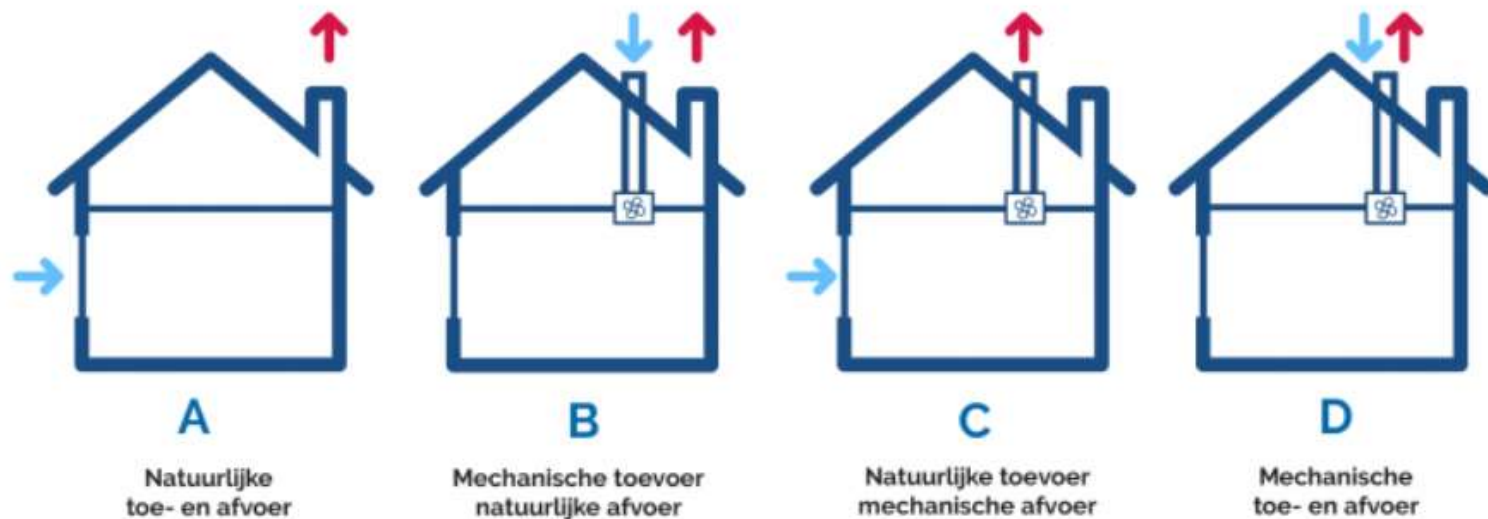

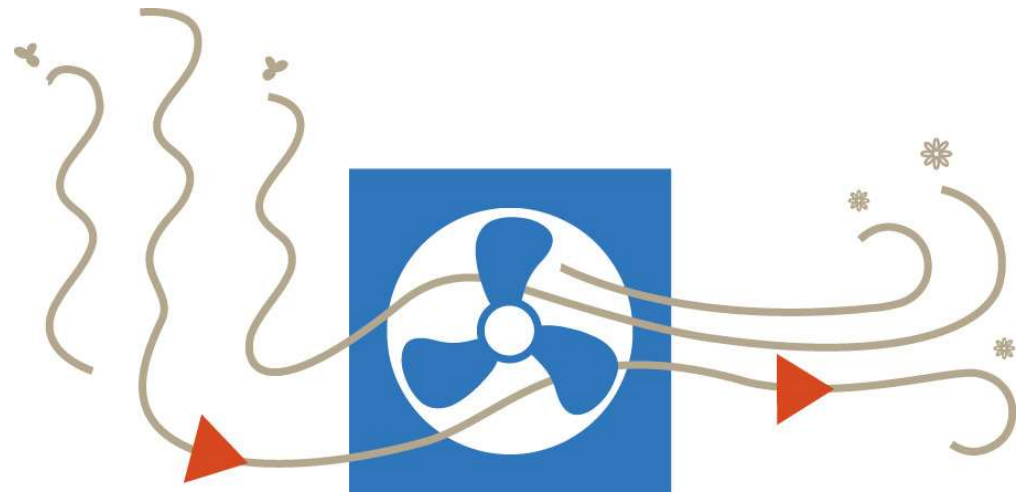
Ventilatie: belangrijk!

- Wisselstroom motor vervangen door gelijkstroom motor
- De roosters openzetten als de ventilatie aan staat (bij C)
- Mechanische balansventilatie met wtw

Ventilatie: belangrijk!

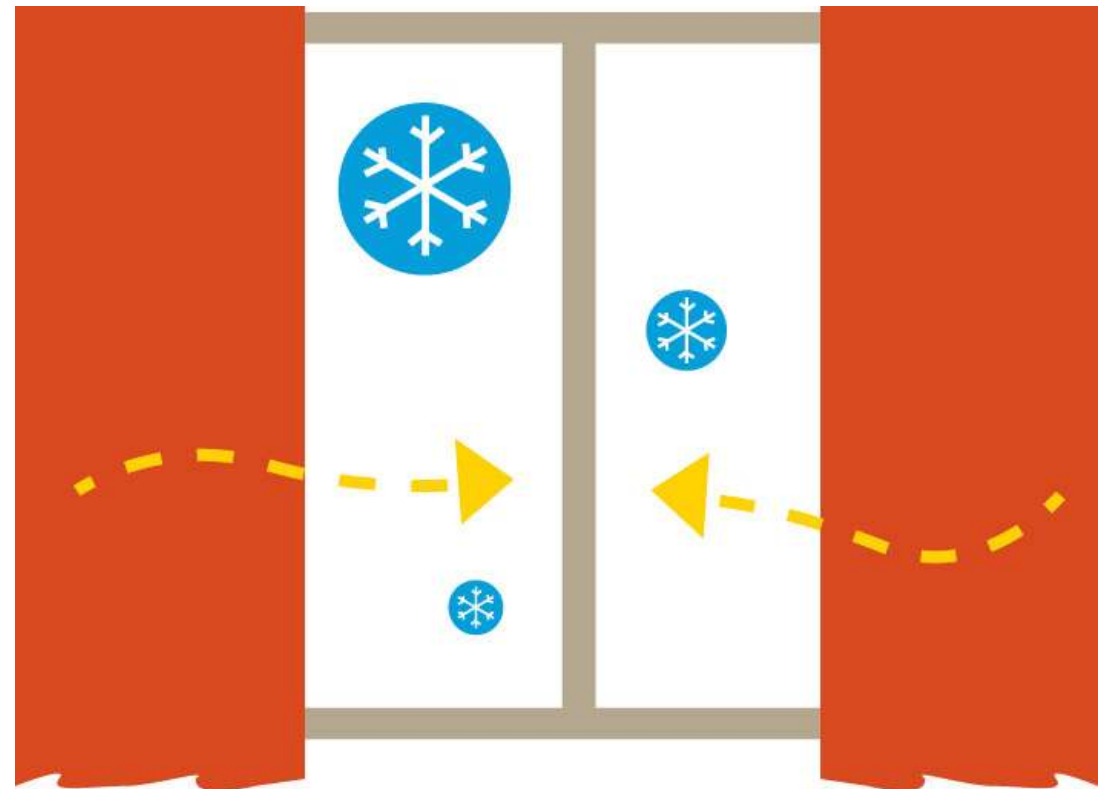
- Mechanische afzuiging
  - Stand 1 wanneer 1 persoon aanwezig
  - Stand 2 wanneer 2 personen aanwezig zijn
  - Stand 3 bij 4 of meer personen

Wat kan je nog meer doen?

Gedrag - warmte

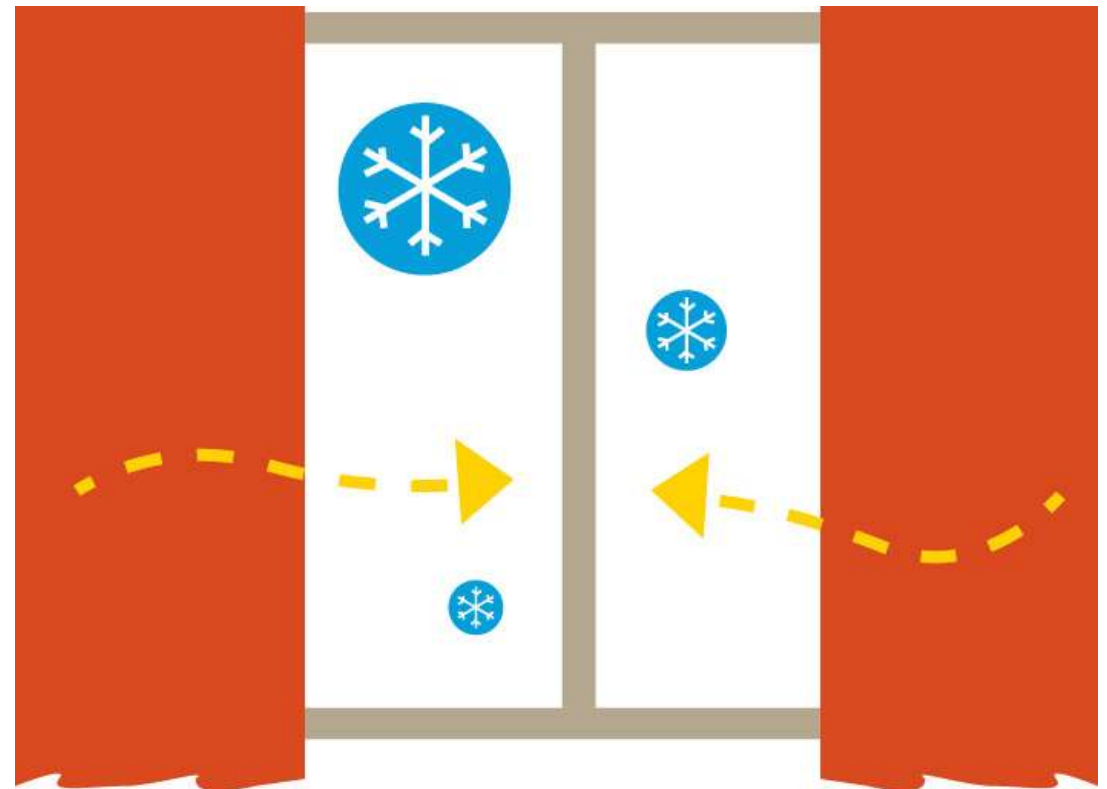
- Alleen verwarmen waar je bent
- Ramen dicht als de verwarming aan staat
- Thermostaat ('s nachts) omlaag
- Korter douchen
- Gordijnen dicht
- Gordijnen achter radiatoren
- Ventilatie niet onnodig hard aan
- Koken met deksels

Wat kan je nog meer doen?

Gedrag - overig

- Ledlampen
- Eco-stand wassen & afwassen
- Waterbesparende douchekop
- Skip de tweede koelkast
- Let op labels van apparatuur

Subsidie voor isolatie

ISDE Subsidie

- **Eén isolatiemaatregel:**

ongeveer 15% van de isolatiekosten

voorbeeld: alleen spouwmuurisolatie

- **Bij twee isolatiemaatregelen (binnen 24 maanden):**

ongeveer 30% van de isolatiekosten

voorbeeld: spouwmuurisolatie en dakisolatie

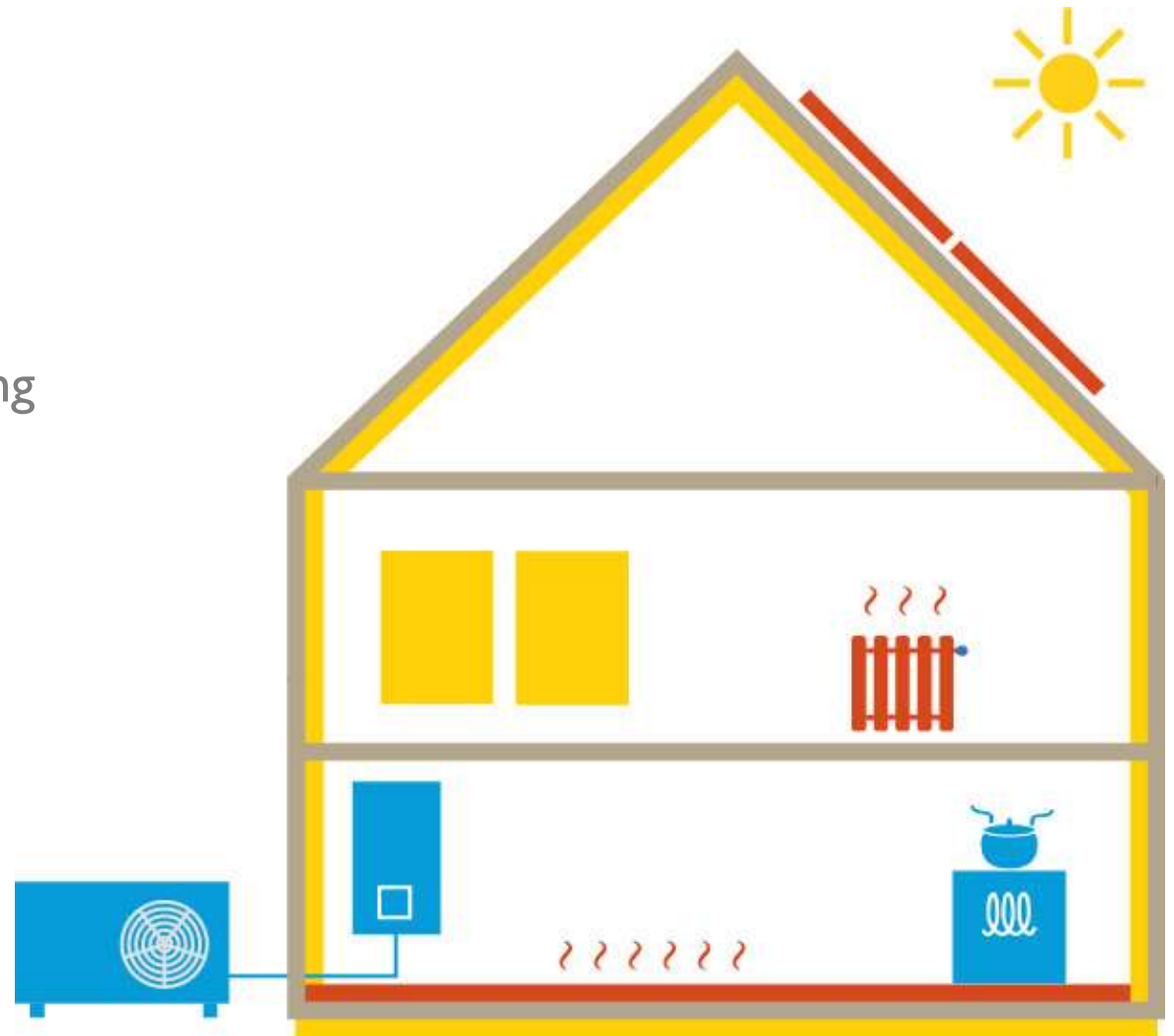
- **Vast bedrag per vierkante meter isolatie**

[Www.de-a.nl/subsidie](http://www.de-a.nl/subsidie)

Wat is er nog meer mogelijk?

- (Hybride) warmtepomp
  - Vloerverwarming/wandverwarming
  - Radiator ventilatoren
- Zonnepanelen
- Koken op inductie
- Onafhankelijk van gas

Voor meer info: maak een afspraak met de Energiecoach

2021

TRANSITIEVISIE WARMTE

 Apeldoorn

Transitievisie Warmte gemeente

- In fasen naar gasloos verwarmen

- Hoe?

- Aanpak per wijk
- Warmterotonde
- All electric in buitengebieden
- Hybride warmtepomp tussenoplossing

- Wat betekent dit voor Welgelegen → Warmtenet of individuele Warmtepomp (2030-2040)

Wat kun je al doen in de Welgelegen?

- **Altijd zinnig: warmtevraag verlagen**
  - Isoleren
  - Lage-temperatuurverwarming **50 graden test!**

Kosten naar beneden, hoger comfort, alle warmteoplossingen mogelijk.

Vragen en afronding

Vervolg van deze avond

Buurtproject gaat door in 2024

www.de-a.nl/welgelegen

Meld je aan: Wij houden je op de hoogte
Vervolg van deze avond

duurzame
energiecoöperatie
Apeldoorn

Agenda

18
apr

Workshop: stappenplan cv vervangen

19:30 tot 21:30, ACEC-café, Roggestraat 44 Apeldoorn

29
mei

Informatieavond over de thuis- en buurtbatterij

19:30 tot 21:30, ACEC-café, Roggestraat 44 Apeldoorn

duurzame
energiecoöperatie
Apeldoorn

Andere acties

- **Workshop: stappenplan cv vervangen** | Donderdag 18 april
- **Informatieavond thuis- en buurtbatterij** | Woensdag 29 mei

Aanmelden kan via www.de-a.nl/agenda

Verder:

- Energiecoach, Hoomdossier of warmtepompcheck
- Lid worden via www.de-a.nl

Oproep doe-het-zelver

Ben je doe-het-zelver of professionele klusser? Vind je het leuk om in je eigen buurt te helpen met verduurzamen? Laat het ons weten, we brengen jullie met elkaar in contact.

Mail ons op duurzaamhuis@de-a.nl vermeld als onderwerp 'doe-het-zelf Kruizemuntstraat'.

Energiecoöperatie van én voor actieve Apeldoorners

Sluit je aan bij deA!

A man with glasses and a beard, wearing a dark jacket over a floral shirt and blue jeans, stands in the center of the image. He is positioned in front of a modern house with a large glass extension. The house has white siding and dark green trim around the windows and doors. The glass extension is a large, multi-paned structure that appears to be a sunroom or a covered patio area. The man has his hands in his pockets and is smiling slightly. The background shows a clear blue sky and some trees. In the foreground, there is a small garden area with some plants and a stone. To the right, there is a paved patio area with some outdoor furniture, including a chair and a table. A yellow banner with white text is overlaid on the lower left side of the image.

Zijn er vragen?

Einde programma